

RESUMÉ

Bakalářská práce „*Milosrdný Samaritán v díle českých umělců první poloviny dvacátého století*“ se zabývá vývojem výkladu a tradice novozákonního podobenství o milosrdném Samaritánovi a zaměřuje se na ztvárnění tohoto biblického tématu pěti českými umělci: Emilem Fillou, Janem Zrzavým, Janem Preislerem, Alfredem Justitzem a Karlem Špillarem.

Námět podobenství byl těmito malíři využit k vyjádření jejich subjektivních myšlenek a názorů na výtvarnou formu i všeobecný dějinný vývoj, především na první světovou válku.

Začátek dvacátého století byl v rámci české výtvarné scény obdobím střetnutí a sváru dvou odlišných generací a způsobů uvažování. Představitelem „bojovného“ směru, odvolávajícího se na filozofii Artura Schopenhauera a západní avantgardní tendence, byl Emil Filla. V práci je popsána i jeho teoretická činnost. Fillův obraz *Milosrdný Samaritán* (1910) byl považován za první dílo v českém prostředí, které prezentuje kubistickou estetiku.

Oproti němu ryze individualistický Jan Zrzavý vždy odmítal připojit se k jakékoli skupině nebo směru a proto je největší pozornost věnována jeho osobnosti a přátelství s Bohumilem Kubištou, které velmi ovlivnilo některá jeho díla. Mezi ně patří i dvě verze *Milosrdného Samaritána* z let 1914-1915.

Jan Preisler byl označován za představitele dekorativismu a secesního symbolismu, ale ve svém pozdním díle *Milosrdný Samaritán* (1910-1912) se snažil vyrovnat s mladou generací.

Reakcí na první světovou válku mohlo být toto podobenství, týkající se lásky k bližnímu a soucitu u Karla Špillara a Alfreda Justitze, neprávem opomíjeného malíře ovlivněného německým expresionismem a Paulem Cézannem. Obě tyto tendence se v jeho *Milosrdném Samaritánovi* (1920) prolínají.

Hlavním cílem práce bylo srovnat různé způsoby ztvárnění tradičního biblického tématu těmito moderními umělci, vytyčit odlišnosti a zároveň objasnit dějinný kontext a východiska pro výběr tohoto námětu u každého z nich. Dále naznačit složitou situaci na poli českého výtvarného umění první poloviny minulého století. Nabídnout různé pohledy na toto období a zdůraznit filosofický a emocionální podtext jednotlivých děl, přičemž je vždy zdůrazněna umělecká individualita. Právě ona v této době vešla více do popředí, což přetrvává i nyní.

Klíčová slova: podobenství o milosrdném Samaritánovi, soucit, láska k bližnímu individualita, generace

Počet znaků: 164121